

PROMOTING TRADITIONAL CULTURE VALUES IN PREVENTION, FIGHTING COVID-19 PANDEMIC TODAY

Nguyen Thi Hoai Thanh

School of Foreign Languages, Thai Nguyen University

Email: nguyenhoaitanh.sfl@tmu.edu.vn

Received: 26/2/2022; Reviewed: 05/3/2022; Revised: 09/3/2022; Accepted: 14/3/2022; Released: 31/3/2022

DOI: <https://doi.org/10.54163/0866-773X/670>

The Covid-19 pandemic has been continuing to be a special challenge not only for Vietnam but also for all of humanity. With the spirit of “fighting the epidemic like fighting the enemy”, in difficulties and challenges, the traditional cultural values of the Vietnamese nation shine more than ever. The article focuses on analyzing the practice of promoting a number of traditional cultural values in the prevention and control of the Covid-19 epidemic, thereby proposing solutions to continue promoting the good cultural values of the nation in this war in accordance with the new normal condition.

Keywords: *Soft power; Traditional cultural values; Covid-19 pandemic.*

1. Đặt vấn đề

Văn hóa là hồn cốt của dân tộc, là nền tảng tinh thần vững chắc của xã hội, là sức mạnh nội sinh quan trọng bảo đảm sự phát triển bền vững và bảo vệ vững chắc Tổ quốc vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Trải qua hàng nghìn năm lịch sử, dân tộc ta đã hình thành, gìn giữ và lưu truyền từ đời này qua đời khác nhiều giá trị văn hóa tốt đẹp như tinh thần yêu nước, đoàn kết, cố kết cộng đồng, tương thân, tương ái... tạo nên bản sắc văn hóa của dân tộc Việt Nam. Những giá trị này đã và đang tạo nên sức mạnh mềm to lớn trong công cuộc đổi mới và hội nhập quốc tế. Và trong cuộc chiến với dịch bệnh Covid-19, những giá trị văn hóa tốt đẹp của dân tộc tiếp tục được phát huy và tỏa sáng.

2. Tổng quan nghiên cứu

Văn hóa và giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc là vấn đề đã thu hút sự quan tâm nghiên cứu từ rất sớm với nhiều góc độ tiếp cận, phạm vi khác nhau. Nhiều nhà khoa học, nhà quản lý đã nghiên cứu làm rõ những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc Việt Nam. Tuy nhiên, đối với việc phát huy giá trị văn hóa truyền thống trong phòng, chống dịch Covid-19 thì đến nay mới có một vài bài viết đề cập đến vấn đề này. Đáng chú ý là, bài viết “Phát huy “Sức mạnh mềm” trong phòng, chống dịch Covid-19 ở Việt Nam” (Ha, 2020) cho rằng, để ngăn chặn sự lây lan của dịch bệnh Covid-19 đã và đang gây ra cuộc khủng hoảng chưa từng có trên toàn cầu, không thể chỉ dùng sức mạnh kinh tế, quân sự, mà cần phải phát huy cả “sức mạnh mềm” để giải quyết. Những thành công lớn trong cuộc chiến chống đại dịch Covid-19 ở nước ta là tổng hợp sức mạnh của cả dân tộc ta, trong đó “sức

manh mềm” là một thứ tài sản vô cùng quý báu. Đó là kết quả của sự đồng thuận xã hội, đoàn kết dân tộc, đồng lòng, chung sức trong cuộc chiến chống đại dịch cũng minh chứng cho sức mạnh mềm Việt Nam. Trong khó khăn, thử thách, “sức mạnh mềm” của người Việt càng tỏa sáng.

Bài viết “Đoàn kết là sức mạnh trong cuộc chiến chống Covid-19” (Thu, 2020) đã cho rằng, nhờ sự huy động kịp thời, sự vào cuộc quyết liệt của cả hệ thống chính trị, sự đồng lòng, đồng thuận, chung sức của nhân dân, việc thực hiện công tác phòng, chống dịch bệnh đã diễn ra ở quy mô chưa có tiền lệ và đạt được những kết quả thắng lợi bước đầu. Với tinh thần “chống dịch như chống giặc”, Đảng và Chính phủ Việt Nam đã sớm kêu gọi nhân dân quyết liệt, đoàn kết một lòng, tạo nên sức mạnh tập thể, cùng nhau đẩy lùi dịch bệnh. Mỗi người dân, các tầng lớp nhân dân, các giới tùy khả năng của mình, người có tiền góp tiền, người có hiện vật góp hiện vật, người có sức giúp sức, người có ý tưởng góp ý tưởng... Truyền thống đoàn kết, tương thân, tương ái của dân tộc được phát huy, nhiều cơ quan, đơn vị, tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân trong và ngoài nước, đồng bào ta ở nước ngoài, với tình cảm sâu sắc và trách nhiệm của mình đã tích cực tham gia ủng hộ phòng, chống dịch Covid-19. Nhiều câu chuyện đẹp và cảm động đã được lan tỏa, trong khó khăn, thử thách, những phẩm chất tốt đẹp của người Việt càng tỏa sáng.

Trong “Lời kêu gọi của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng gửi đồng bào, đồng chí, chiến sĩ cả nước và đồng bào ta ở nước ngoài về công tác phòng chống đại dịch Covid-19” (Trong, 2021), trước những diễn biến phức tạp của tình hình dịch Covid-19 đã khẳng định: Nhân dân trong nước, đồng bào ta ở nước ngoài

đã phát huy truyền thống yêu nước, tinh thần đoàn kết, tương thân, tương ái “cả nước góp sức, toàn Đảng, toàn dân đồng lòng, thống nhất ý chí và hành động, cùng với sự giúp đỡ chí tình của đồng bào ta ở nước ngoài và bạn bè quốc tế, nhất định chúng ta sẽ chiến thắng đại dịch Covid-19”. Những công trình trên đã đề cập đến nguồn lực văn hóa đối với phát triển kinh tế-xã hội, vai trò của văn hóa đối với phát triển bền vững đất nước, có một số bài viết đề cập đến yếu tố vai trò của văn hóa trong phòng chống dịch bệnh Covid-19. Đây là những tài liệu có giá trị lớn về mặt khoa học, tuy nhiên đến nay chưa có công trình nào nghiên cứu sâu sắc về sức mạnh văn hóa đối với phòng chống dịch bệnh Covid-19.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết chủ yếu sử dụng phương pháp tổng hợp, phân tích tài liệu thứ cấp, tập trung vào các công trình khoa học, các báo cáo có liên quan nhằm làm rõ những nội dung nghiên cứu của bài viết. Trên cơ sở tổng hợp, phân tích tài liệu, bài viết tập trung làm rõ những kết quả và đề xuất giải pháp nhằm tiếp tục phát huy sức mạnh văn hóa vào phòng chống dịch bệnh Covid-19 trong trạng thái bình thường mới.

4. Kết quả nghiên cứu

Suốt quá trình hình thành và phát triển, dân tộc Việt Nam đã hình thành, bồi đắp nên những giá trị truyền thống tốt đẹp, tạo nên bản sắc văn hóa, cốt cách của con người Việt Nam. Giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc Việt Nam là những yếu tố tốt đẹp, bền vững, tiêu biểu cho nền văn hóa của dân tộc, nổi bật “Đó là lòng yêu nước nồng nàn, ý chí tự cường dân tộc, tinh thần đoàn kết, ý thức cộng đồng gắn kết cá nhân - gia đình - làng xã - Tổ quốc; lòng nhân ái khoan dung, trọng nghĩa tình, đạo lý, đức tính cần cù, sáng tạo trong lao động; sự tinh tế trong ứng xử, giản dị trong lối sống...” (Dạng Cong san Viet Nam, 1998, tr.56). Những giá trị bền vững này là tinh hoa của văn hoá dân tộc, đã qua sự thẩm định khắt khe của lịch sử, đã khẳng định được sức mạnh nội tại, sức sống lâu bền cũng như khí tiết, bản sắc của dân tộc.

Những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc không ngừng được bồi đắp, chùng cất và lan tỏa từ đời này qua đời khác, có tác dụng tích cực thúc đẩy sự phát triển của dân tộc trong suốt chiều dài lịch sử cũng như hiện tại. Trong công cuộc đổi mới và hội nhập quốc tế hiện nay, Đảng, Nhà nước và nhân dân ta đã và đang tiếp tục gìn giữ và phát huy những giá trị truyền thống, góp phần khẳng định và nhân lên sức mạnh của văn hóa và con người Việt Nam trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trước diễn biến phức tạp của đại dịch Covid-19, những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc tiếp tục được khơi dậy và phát huy với những biểu hiện phong phú.

Một là, tinh thần đoàn kết dân tộc, chung sức đồng lòng tiếp tục được phát huy và nhân lên, tạo nên sức mạnh to lớn trong phòng, chống dịch bệnh. Để

khơi dậy sức mạnh của toàn dân tộc, ngày 29/7/2021, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã ra lời kêu gọi gửi đồng bào, đồng chí, chiến sĩ cả nước và đồng bào ta ở nước ngoài về công tác phòng, chống đại dịch Covid-19, trong đó nhấn mạnh: “Chúng ta đã cố gắng càng cố gắng hơn nữa; đã đoàn kết càng đoàn kết hơn nữa; đã quyết tâm càng quyết tâm cao hơn nữa; toàn dân tộc muôn người như một, đồng lòng cùng Đảng, Chính phủ, các cấp, các ngành tìm mọi cách quyết ngăn chặn, đẩy lùi bằng được, không để dịch lan rộng, bùng phát trong cộng đồng” (Trong, 2021). Lời kêu gọi của Tổng Bí thư đã khơi dậy những giá trị cao đẹp của dân tộc, gắn kết toàn dân, toàn dân tộc trong cuộc chiến chống lại dịch Covid-19. Với tinh thần “chống dịch như chống giặc”, các cấp, các ngành, các địa phương và nhân dân cả nước đã đồng lòng chung sức, chung tay chống dịch. Tinh thần đoàn kết của toàn dân tộc được được biểu hiện ở khắp nơi trên cả nước, trong đó được thể hiện tập trung nhất trong trận chiến dịch bệnh Covid-19 tại Thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh phía Nam. Chính nhờ sự đoàn kết, thống nhất cao từ Trung ương đến địa phương, từ hệ thống chính trị đến toàn dân đã dẫn đến sự vào cuộc quyết liệt, sự phối hợp chặt chẽ của các cấp, các ngành, các địa phương, đặc biệt là các lực lượng tuyến đầu chống dịch như y tế, quân đội, công an, các lực lượng cơ sở và sự đoàn kết, đồng tình ủng hộ, tham gia tích cực của các tầng lớp nhân dân, cộng đồng doanh nghiệp, đã làm cho công tác phòng, chống dịch ngày càng chuyên biến tích cực, hiệu quả hơn. Những chủ trương, chính sách và quyết tâm thực hiện “mục tiêu kép” vừa phòng, chống dịch bệnh, vừa phát triển kinh tế-xã hội được triển khai thực hiện với sự đồng tâm nhất trí cao của toàn dân nhằm bảo vệ tính mạng, sức khỏe của nhân dân, kiểm soát dịch bệnh, đưa cuộc sống về trạng thái bình thường mới.

Hai là, truyền thống tương thân, tương ái, lòng nhân ái khoan dung được phát huy mạnh mẽ với nhiều tấm gương, nghĩa cử cao đẹp, lay động lòng người. Truyền thống nhân văn “Thương người như thể thương thân”, tinh thần nhân văn, sự đùm bọc, sẻ chia trong dịch bệnh được phát huy cao độ. Những “cây ATM gạo” không đồng, những chuyên xe chở lương thực, thực phẩm nối đuôi chi viện vùng cách ly, những bữa cơm thiện nguyện mang ra các chốt kiểm soát, địa điểm giãn cách, điều trị bệnh nhân. Cơ quan, đơn vị, tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân, đồng bào ta ở trong nước cũng như ở nước ngoài đã tích cực tham gia ủng hộ Quỹ vắc-xin phòng Covid-19, chủ động tham gia các hoạt động từ thiện, nhân đạo để không ai bị bỏ lại phía sau. Người góp tiền, người góp công, người góp nhu yếu phẩm ủng hộ miễn phí... những đội xung kích tình nguyện “đi từng ngõ, gõ từng nhà” để nắm bắt tình hình và hỗ trợ kịp thời cho người dân yếu thế... những tấm lòng, sự đoàn kết, sự sẻ chia của nhân dân, những tấm gương nhân ái, người tốt, việc tốt

ở khắp các địa phương. Sự tự nguyện của sinh viên các trường y, các trường công an, quân đội với nhiệt huyết và kiên thức chuyên môn đã tình nguyện xông pha vào tâm dịch, tham gia hỗ trợ trong công tác truy vết, xét nghiệm, tiêm vắc-xin,... thể hiện tinh thần xung kích của tuổi trẻ, quyết tâm cùng chung tay đẩy lùi dịch bệnh. Sự đoàn kết của những chiến binh áo trắng các tỉnh thành không quản ngại hiểm nguy, nơi không có dịch tăng cường lực lượng hỗ trợ nơi có dịch để tổ chức xét nghiệm, cách ly, chăm sóc, cứu chữa cho các bệnh nhân,... Huy động tình nguyện viên tham gia công tác phòng, chống dịch, bao gồm tình nguyện viên từ các tổ chức tôn giáo, thanh niên,... Huy động F0 đã khỏi bệnh tham gia hỗ trợ, chăm sóc người bệnh. Tất cả đều đáng trân trọng và góp phần lan tỏa tinh thần nhân văn của văn hóa và con người Việt Nam trong cuộc chiến đẩy lùi dịch Covid-19.

Ba là, tinh thần tự lực tự cường được phát huy cao độ trong công tác phòng, chống dịch bệnh Covid-19. Đối diện với những khó khăn, thách thức của dịch bệnh, tinh thần chủ động, sáng tạo, tự lực, tự cường của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân tiếp tục được thể hiện. Với tinh thần vừa làm vừa rút kinh nghiệm, bổ sung, từng bước hoàn thiện các biện pháp phòng, chống dịch phù hợp với biến chủng mới lây lan nhanh, nguy hiểm hơn theo phương châm “5K + vắc-xin + điều trị + công nghệ + đề cao ý thức của nhân dân”. Khi dịch bệnh đã nhiễm sâu tại các đô thị, vùng kinh tế trọng điểm, khu công nghiệp, chúng ta đã nhanh chóng điều chỉnh tổ chức thực hiện theo cách tiếp cận toàn dân, lấy cấp xã là “pháo đài”, người dân là “chiến sỹ” và là trung tâm phục vụ, là chủ thể tham gia phòng, chống dịch; đưa dịch vụ y tế, an sinh xã hội đến cấp cơ sở để người dân tiếp cận kịp thời, hiệu quả hơn và bảo vệ an ninh, an toàn cho nhân dân. Mỗi người dân là một chiến sỹ trên mọi mặt trận: Thể lực, sức khỏe, tinh thần và công việc, trách nhiệm xã hội, ý thức xã hội. Đặc biệt, với ngành y tế, dù gian nan, vất vả ở tuyến đầu, luôn phải đối diện trực tiếp với dịch bệnh vô cùng nguy hiểm, nhưng với tinh thần “luong y như tử mẫu”, các “chiến sỹ áo trắng” vẫn âm thầm cống hiến, hy sinh, nhiều y bác sĩ nơi tuyến đầu đã trải qua những ngày tháng khắc nghiệt, làm việc ngày đêm, kiên cường chiến đấu để bảo vệ sức khỏe, tính mạng của người dân.

Chính trong khó khăn ấy, sự nỗ lực, sáng tạo của con người Việt Nam được phát huy cao độ, được biểu hiện thông qua nhiều mô hình hay, cách làm tốt trong công tác phòng chống Covid-19 như thành lập các Tổ Covid-19 cộng đồng, trạm y tế lưu động, xét nghiệm diện rộng, nhiều vòng ở các địa bàn nguy cơ cao, rất cao; phân tầng điều trị theo mô hình “tháp 3 tầng”; quản lý điều trị tại nhà cho người nhiễm (F0); hỗ trợ tư vấn từ xa; sản xuất “3 tại chỗ” (sản xuất, ăn, nghỉ tại chỗ) trong phòng, chống dịch... đã góp phần không nhỏ vào thành quả trong công tác phòng

chống dịch. Các Tổ Covid-19 cộng đồng hoạt động trên tinh thần tình nguyện với nòng cốt là các tổ chức chính trị - xã hội, đoàn thể tại cộng đồng, người tình nguyện tại khu dân cư dưới sự tổ chức, quản lý của chính quyền địa phương, công an cơ sở và sự hướng dẫn về chuyên môn kỹ thuật của ngành Y tế, là một trong những chìa khóa hữu hiệu, phát huy sâu rộng sức mạnh toàn dân, là cánh tay nối dài của các lực lượng chức năng trong công tác phòng, chống dịch. Các trạm y tế lưu động được thiết lập nhằm giúp người dân trong vùng dịch tiếp cận với các dịch vụ y tế nhanh nhất, sớm nhất, từ xa, từ cơ sở để phát hiện các dấu hiệu chuyển nặng, để có biện pháp chuyển lên tuyến trên kịp thời, hạn chế tối đa tử vong; đồng thời triển khai xét nghiệm nhanh Covid-19 tại cộng đồng, tiêm chủng vắc-xin ngừa Covid-19, truyền thông đến từng người dân về Covid-19. Xét nghiệm thân tốc, xét nghiệm nhiều vòng ở các địa bàn nguy cơ cao, rất cao giúp nhanh chóng phát hiện, bóc tách các trường hợp mắc, hạn chế lây lan và đã giúp người mắc tiếp cận các dịch vụ y tế từ sớm, từ xa, từ cơ sở; đồng thời đánh giá được mức độ nguy cơ của từng địa bàn để thu hẹp phạm vi và rút ngắn thời gian thực hiện giãn cách xã hội. Mô hình điều trị “tháp 3 tầng” trong điều trị Covid-19 là mô hình được triển khai trong bối cảnh các cơ sở điều trị, các bệnh viện đã chiến không đủ khả năng thu dung, điều trị bệnh nhân mắc Covid-19, được triển khai thí điểm tại Bắc Giang và triển khai hết sức hiệu quả tại Thành phố Hồ Chí Minh, Bình Dương...

Ngoài ra, còn nhiều sáng kiến được các tổ chức, cá nhân nghiên cứu, triển khai hiệu quả, có thể kể đến như các sáng kiến trong hướng dẫn người dân tự lấy mẫu tại Bắc Giang (sau này đã được triển khai mạnh mẽ tại Thành phố Hồ Chí Minh), cải tiến công tác lấy mẫu (buồng lấy mẫu có thiết bị làm mát, găng tay cố định), trang phục, phương tiện phòng hộ cá nhân; bảo đảm an sinh xã hội cho người nghèo, người có hoàn cảnh khó khăn, công nhân lao động, người dân trong các khu phong tỏa qua các mô hình như: “Gian hàng 0 đồng”, chương trình “Đi chợ giúp dân”, “Chuyên xe nghĩa tình”, đội hình “Người vận chuyển”, ATM gạo, ATM oxy, xe cứu thương miễn phí, quán cơm thiện nguyện, trung tâm chăm sóc trẻ sơ sinh có mẹ bị nhiễm Covid-19... Để phòng, chống đại dịch, nhiều tiến bộ công nghệ được ứng dụng như các ứng dụng khai báo y tế điện tử Bluezone, đồng hồ thông minh quản lý các F1, F0... đã thân tốc ra đời góp phần đẩy lùi sự lây lan của dịch bệnh. Công nghệ trí tuệ nhân tạo (AI) đóng vai trò quan trọng, giúp giảm gánh nặng cho đội ngũ y tế, lực lượng phòng, chống dịch thông qua các ứng dụng thiết thực.

Như vậy, trước một cuộc chiến chưa có tiền lệ, nhiều giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc đã được Đảng, Nhà nước và nhân dân ta phát huy cao độ, góp phần tạo nên sức mạnh tổng hợp của dân tộc trong phòng, chống dịch Covid-19. Những giá trị

văn hóa này không chỉ được biểu hiện ở mục tiêu, nội dung, phương thức phòng, chống dịch mà còn được chuyển hóa thành những hành động, việc làm sinh động của các cấp, các ngành và toàn dân trong phòng chống dịch bệnh. Chính việc thăm thâu, chuyên hóa và lan tỏa những giá trị văn hóa truyền thống trong phòng, chống dịch bệnh đã tạo nên nét riêng và sức mạnh to lớn của dân tộc ta trong công tác này, được thế giới ghi nhận và đánh giá cao.

5. Thảo luận

Hiện nay, tình hình dịch bệnh Covid-19 đang tiếp tục lây lan nhanh trên diện rộng, gây nên nhiều nguy cơ, thách thức đối với mọi mặt đời sống xã hội. Vì vậy, để cuộc chiến chống Covid-19 giành thắng lợi trong trạng thái bình thường mới, cần tiếp tục thực hiện đồng bộ các giải pháp để phát huy sức mạnh của văn hóa Việt Nam.

Một là, tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, phát huy vai trò của cấp ủy, chính quyền các cấp trong công tác phòng, chống dịch Covid-19. Đây chính những yếu tố mang tính then chốt để khơi dậy, phát huy những giá trị văn hóa tốt đẹp của dân tộc. Công tác phòng, chống dịch cần tiếp tục được lãnh đạo, chỉ đạo tập trung, đồng bộ, thống nhất, xuyên suốt và nhất quán từ Trung ương đến địa phương; huy động cả hệ thống chính trị và phối hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa các cơ quan. Sự phối hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa các cấp, các ngành, các lực lượng, sự vào cuộc đồng bộ và phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, nhất là hệ thống chính trị sẽ khơi dậy và phát huy hơn nữa tiềm năng, sức mạnh của dân tộc và con người Việt Nam trong thực hiện mục tiêu vừa chống dịch, vừa phát triển kinh tế trong trạng thái bình thường mới... Để thực hiện được điều đó cần tăng cường phân cấp, phân quyền, phát huy tính chủ động, sáng tạo trong tổ chức thực hiện ở các cấp, nhất là cấp cơ sở; tăng cường kiểm tra, giám sát đi đôi với hướng dẫn tổ chức thực hiện, khen thưởng, kỷ luật nghiêm minh, kịp thời.

Hai là, tiếp tục khơi dậy và phát huy mọi nguồn lực, huy động kịp thời sức mạnh đoàn kết của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội, các tầng lớp nhân dân, các cộng đồng, tạo nên sự đồng lòng, chung sức, vừa chống dịch, vừa tập trung phục hồi, phát triển kinh tế-xã hội phù hợp với trạng thái bình thường mới. Phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc; huy động các nguồn lực trong, ngoài nước, nguồn lực của nhân dân và doanh nghiệp tham gia công tác phòng, chống dịch; lấy người dân là trung tâm, là chủ thể trong phòng, chống dịch; coi trọng dân, chăm lo cho dân, vận động nhân dân; chiến thắng dịch bệnh là chiến thắng của nhân dân. Cần đẩy mạnh thực hiện chính sách an sinh xã hội, hỗ trợ người bị tạm thời ngưng việc, trợ cấp cho người nghèo, người bị mất kế sinh nhai, người yếu thế... Các chính sách hỗ trợ cần phải bao phủ được những nhóm đối tượng dễ bị tổn thương - người lao động

trình độ thấp và lao động trong khu vực phi chính thức khi họ chiếm một tỷ trọng lớn, dễ tổn thương, chịu tác động nặng nề nhất từ tác động của dịch bệnh. Đồng thời tập trung khơi dậy mọi tiềm năng, thể mạnh, nhất là nội lực, tiếp tục nhân lên sức mạnh của văn hóa và con người Việt Nam trong công cuộc khôi phục và đẩy mạnh phát triển kinh tế trong trạng thái bình thường mới.

Ba là, tiếp tục khắc phục khó khăn để triển khai mạnh mẽ, quyết liệt những chủ trương, giải pháp phát triển văn hóa đã được xác định tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc nhằm không ngừng xây dựng nền văn hóa và con người Việt Nam phát triển toàn diện, hướng đến chân - thiện - mỹ, thấm nhuần tinh thần dân tộc, nhân văn, dân chủ và khoa học; xây dựng văn hóa thật sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của xã hội, là sức mạnh nội sinh quan trọng bảo đảm sự phát triển bền vững và bảo vệ vững chắc Tổ quốc vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Văn hóa trở thành nguồn lực đặc biệt, khơi dậy, thúc đẩy các nguồn lực khác, tạo sức mạnh tổng hợp trong phát triển bền vững đất nước. Các nhân tố văn hóa phải gắn kết chặt chẽ với đời sống và hoạt động xã hội trên mọi phương diện chính trị, kinh tế, xã hội, pháp luật,... phải biến thành nguồn lực nội sinh quan trọng nhất của sự phát triển. Tiếp tục khơi dậy và phát huy tinh thần yêu nước, tinh thần dân tộc, truyền thống nhân văn, đoàn kết dân tộc, cố kết cộng đồng, sự tương thân, tương ái và khát vọng vươn lên của con người Việt Nam nhằm huy động mọi nguồn lực của xã hội trong phòng, chống dịch Covid-19.

Bốn là, huy động sức mạnh đại đoàn kết dân tộc, sự tham gia, đóng góp tích cực của cộng đồng doanh nghiệp và người dân trong phòng, chống dịch Covid-19. Cần đa dạng hóa hình thức, phương pháp tuyên truyền, giáo dục nhằm nâng cao ý thức trách nhiệm của toàn xã hội trong phòng, chống dịch Covid-19. Thực hiện tốt hoạt động truyền thông, nhất là phát huy vai trò của mạng lưới truyền thông tại xã, phường, thị trấn. Hơn lúc nào hết, báo chí chính thống cùng các phương tiện thông tin đại chúng cần phát huy vai trò định hướng và làm chủ “dòng chảy” thông tin, thực sự trở thành người dẫn dắt và hướng dẫn dư luận xã hội. Nâng cao nhận thức và trách nhiệm toàn xã hội trong tiếp nhận thông tin từ mạng xã hội, không chia sẻ, đăng lại hay cổ xúy cho những quan điểm sai lệch, bài viết không kiểm chứng, hình ảnh giả trên mạng xã hội. Bằng cách đó, không để các thế lực thù địch kích động, lợi dụng tung tin bịa đặt gây hoang mang trong xã hội, gây chia rẽ khối đoàn kết thống nhất toàn dân. Mỗi người dù ở bất cứ cương vị nào cũng cần hết sức tin tưởng vào các quyết sách, biện pháp phòng chống dịch của Chính phủ, của địa phương, nghiêm chỉnh thực hiện những biện pháp tự bảo vệ sức khỏe bản thân, gia đình và cộng đồng theo khuyến cáo của Bộ Y tế.

Năm là, cần bám sát thực tiễn, nắm chắc tình hình, làm tốt công tác dự báo, căn cứ dữ liệu khoa học để đưa ra các biện pháp phù hợp, kịp thời, hiệu quả. Chủ động xây dựng các kịch bản, phương án chống dịch từ sớm, toàn diện, đồng bộ ở mức cao nhất có thể để tránh bị động, bất ngờ trước mọi diễn biến dịch bệnh. Tăng cường ứng dụng khoa học công nghệ trong phát hiện, điều trị Covid-19; có cơ chế, chính sách tạo môi trường thuận lợi cho các tổ chức, cá nhân, các nhà khoa học nghiên cứu, triển khai thúc đẩy việc sớm có những sản phẩm phòng chống Covid-19 hữu hiệu. Chủ động, tăng cường hợp tác, ngoại giao y tế với các quốc gia, tổ chức quốc tế, nhất là với ngoại giao vắc-xin; tranh thủ các nguồn lực, kinh nghiệm trong phòng, chống dịch; tích cực hợp tác, tham gia các chương trình quốc tế về phòng, chống dịch.

6. Kết luận

Phòng chống dịch bệnh Covid-19 là một cuộc chiến chưa có tiền lệ, rất khó khăn, phức tạp. Bằng chính sức mạnh văn hóa và con người Việt Nam và sự hỗ trợ của cộng đồng quốc tế, nước ta đã đạt được những kết quả bước đầu đáng ghi nhận, tuy nhiên chặng đường phía trước còn rất nhiều khó khăn, thử thách. Điều đó đòi hỏi cần tiếp tục khơi dậy, phát huy và nâng lên giá trị văn hóa, sức mạnh văn hóa để sớm chiến thắng dịch bệnh. Để hiện thực hóa điều đó, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp, trong đó cần có sự vào cuộc quyết liệt của các ngành, các cấp, sự đồng lòng, chung sức của mỗi người dân trong thực hiện mục tiêu kép, vừa phòng, chống dịch bệnh Covid-19, vừa phát triển kinh tế-xã hội, xứng đáng với truyền thống anh hùng về văn hóa của đất nước ta, dân tộc ta.

Tài liệu tham khảo

- Dang Cong san Viet Nam. (1998). *Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia.
- Dang Cong san Viet Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập 1*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia.
- Ha, L. T. T. (2020). *Phát triển “Sức mạnh mềm” trong phòng, chống dịch Covid-19 ở Việt Nam*. <https://www.tapchicongsan.org.vn>

- Thien, N. N. (2021). *Nguồn lực văn hóa cho phát triển đất nước hiện nay*. <https://www.tapchicongsan.org.vn/>
- Thu, T. (2020). *Đoạn kết là sức mạnh trong cuộc chiến chống Covid-19*. <http://tuyengiao.vn/>
- Trong, N. P. (2021). *Lời kêu gọi của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng gửi đồng bào, đồng chí, chiến sĩ cả nước và đồng bào ta ở nước ngoài về công tác phòng chống đại dịch Covid-19*. <https://www.tapchicongsan.org.vn>

PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG PHÒNG, CHỐNG DỊCH COVID - 19 HIỆN NAY

Nguyễn Thị Hoài Thanh

Trường Ngoại ngữ, Đại học Thái Nguyên

Email: nguyenhoaitanh.sfl@tnu.edu.vn

Nhận bài: 26/2/2022; Phản biện: 05/3/2022; Tác giả sửa: 09/3/2022; Duyệt đăng: 14/3/2022; Phát hành: 31/3/2022

DOI: <https://doi.org/10.54163/0866-773X/670>

Đại dịch Covid-19 đã và đang tiếp tục là một thách thức đặc biệt không chỉ với riêng Việt Nam mà còn đối với toàn nhân loại. Với tinh thần “chống dịch như chống giặc”, trong khó khăn, thử thách, những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc Việt Nam càng được tỏa sáng hơn bao giờ hết. Bài viết tập trung phân tích thực tiễn phát huy một số giá trị văn hóa truyền thống trong phòng, chống dịch Covid-19, từ đó đề xuất giải pháp nhằm tiếp tục phát huy những giá trị văn hóa tốt đẹp của dân tộc trong cuộc chiến này phù hợp với trạng thái bình thường mới.

Từ khóa: Sức mạnh mềm; Giá trị văn hóa truyền thống; Dịch Covid-19.